

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 12 kor — fill.
Fél évre 6 kor — fill.
Negyed évre 3 kor — fill.

Egyes szám ára 8 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délelőtt, szerdán, pénteken és vasárnap reggel

Felolvasó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok-tere Manojlovics-ház.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.

Nyitlatter soronként 40 fillér.

Pilátusverők az Egyetemen.

Maga a józan ész diktálja azt, hogy azok után amit tegnap a m. kir. tud. Egyetemen lőrlétek — ezt az egyetemet addig is míg valami csoda nem történik be kell zárni és bezárva kell tartani.

Csináljanak azután azzal az épülettel azt amit tudnak addig is — de ne tűrjék meg abban tovább, hogy a papi fanatizmus tovább játszsza ott az ő szemtelen játékát, hogy a pogánynál pogányabb jelszavakkal lerontsák azt, amit az igaz magyar hazafiság évszázadokon át itt kivivott.

Ne engedjék meg, hogy a művelődésnek ez a legelső csarnokában használatlanság fel bujtogatásra, Isten és emberi törvény elleni igazságra a szeretet-jelvénye: a kereszt.

Ha annak az egyetemi tantestületnek már ily mértékben kell szembe szállni az ifjuság ténykedésével, akkor ott kiűtött az anarkia.

A középkor betyársága bevonult az alma materbe és ott, ahol az igazság jogairól kell tanulni — ott fűtykőssel küzd egy csomó félrevezetett siheder, — olyan fajta alakok, mint akiket a

„pilátusverők” név alatt ismertünk itt is. Csak ürügyet keresnek, hogy a jezsuitizmus kutyaságait itt érvényre juttassák — keresztény vallásukat azzal fejezve ki, hogy őrök rendszerint a védtelen zsidót.

Akitől az eszme ered, az bizony nem lehet valami igazi magyar. Annyi vallásosság abban az egyetemi Tanácsban is van, hogy tudja mit csinál. És van annyi férfiaság is benne, hogy nem hagyja magát terrorizálni még a fűtykősöktől sem.

De ha a többi ifjuság ezt eltűri és hagyja ezeket a „Pilátusverőket” ott dühöngeni, — akkor csak zárják be az Egyetemet.

Maradjon kívül az utcán az olyan ifjuság, még akkor is ha nem maga az oka annak, — ha külső befolyások is képesek voltak ilyen zűrzavart csinálni ott a falakon belül!

* * *

Egy egyetemi polgártól erre vonatkozólag a következő cikket vettük:

„Tetszett olvasni? A magyar kir. tudomány egyetemen tegnap a tantermekben kirkáltak a keresztet. Ha önnek, nyájas olvasó, ez iránt némi kételyei vannak s arra hivatkozok, hogy mint szorgalmas újság-olvasó,

tudja, hogy az egyetemi tanács pár hét előtt a kereszt ellen döntött s a döntést a miniszter szentesíté; tehát, őh nyájas olvasó, ha most ezen határozatban bizakodván, kétkezel a történetek valóságában; engedjé tudomásodra hoznom, hogy ebben a kereszties háboruban egyetemi tanács és miniszter oly ártatlanok, mint a ma született bárány. Mivelhogy ama bizonyos fekete fából készített jelvényeket tudtuk és beleegyezésük nélkül szegte ki — „a budapesti egyetemi keresztény ifjak nagy bizottsága.”

Igen szép ez a titulus. Régekte az ilyenféle decretumokra azt mondják, hogy a nép akarata. Amit pedig a nép akar, azt akarja az Isten is.

Igen, ha a nép akarja. De kérem alázattal én, a budapesti egyetem rendes hallgatója és collegium alapos ismerője bátorlorkodom kétségbevonni, hogy a népnek, vagy beszéljünk világosabban: a nemzetnek, valamelyes köze is volna — a budapesti egyetemi keresztény ifjak tisztelt nagy bizottságához. Sőt benne lévén a kételkedésben, kételkedem a bizottság — nagyságában. Itt, úgy sejttem, egy kis optikai csalódás forog szóban; lévén a nagyság relativ fogalom. Szerintem t. i. úgy áll a dolog, hogy a 12 botos uri ember magát tömegnek nézi, valamint a béka is ugyan kérdegetli, hogy nem-e volna már ökör nagyságu.

Ez a béka és ökör hasonlat különben még egyszer alkalmazható: t. i. hős ifjaink vitézi ténykedésének van némi mellék ize; amint

A szabadkai m. k. áll. tanítónő-képző hangversenye.

— A »Bácskai Hirlap« eredeti tárczája. —

Referéndamat koszoszori köllönk ajkairól elrebbent és ma már szálló igévé vált nyilatkozatával kezdem meg, hogy Magyarorszá: második elfoglalása a magyar nép-tanítókra vár. A tanító, legyen az férfi, vagy nő, nálunk nemcsak iskola-mester, hanem a maga körében egy egy kis kultur-centrum. Az állami tudat, a közös hazafiság fölébresztése vagy megszilárdítása az élethivatásokra való előkészítés, a jó izlés megteremtője és fejlesztője, az újuló nemzedékek képzője — jórészt a nép-tanító. Azonfelül még sok helyütt nyers kultur-viszonyaink csiszolása, a népnek nevelése majdnem tisztán az iskolára néző feladat. Sőt a középtömeg is rászorul a tanító akciójára.

Ezeket előre bocsájtva, nem csoda, ha városunk jobb köreiben általános érdeklődést és rokonszenvet kell az intézet jelenlegi vezetőjének Balajthy Ilona h. igazgatónak ama elhatározása, hogy minden alkalmat felhasznál arra, hogy a tanítónő-jelölteket nyilvánosan szerepelteti. Ez által alkalmat nyújt a tanító növendéknek az önképzésre, a nyilván-

nos szereplésre és városunk nagy közönségének, hogy meggyőződést szerezzen magának a növendékek általános ismeret-köréről, finom izléséről és előadó képességéről. A buzgó és lelkes igazgatónő, nemesak főnökének nagy-névi kultuszminiszterünknek Wlassics Gyula dr. intencziója értelmében cselekszik, ha nyilvános iskolai ünnepeket rendez, hanem méltányos kötelességet ró le Szabadka szab. kir. város közönségével szemben, mikor annak betekintést enged az intézet beléletébe; mert tudvalevő dolog, hogy városunk 30 év előtt nagy áldozatok árán szerezte meg az intézetet és hogy jelenlegi hatóságunk is sokat fáradt és áldozott, míg az új palotaszzerű épületet megkaptuk. Félteit és jól megőrzött kincse tehát ezen kultur-intézet Szabadka közönségének, mely örömmel látja az új igazgatónőnak a modern követelmények szerinti működését. Ismerve Balajthy Ilona urnó munka erejét, szívós kitartását, erős akaratát határozott irányú törekvéseit, és hogy szive egész melegével, műveltsége és vérmérsékletének egész tárházával akarja szolgálni a szent ügyet, a néptanítónő-képzést hisszük, hogy intézetünk, mely a folyó hó 19-én lefolyt concerttel is fényes jelét adta annak,

hogy a tanári kar a kötelesség tudás magaslátán áll — továbbra is büszkesége leend az ország harmadik városának, sőt az országának. Mert a lefolyt ünnep bár helyi esemény de azért hatása — tekintve, hogy az egész ország számára képez tanítónőket — messze túlterjed nemcsak az intézet falain, hanem városunk határain is, sőt országos jelentőségre is tarthat számot.

Ezt el kell ismerni azoknak, kik tudják, hogy az ilyen iskolai ünnepek mennyire művelik és finomítják a tanító-jelöltek izlését. Ezek után pedig átveszem a krónikus egyszerű szerepét és tehetségem szerint híven igyekszem elmondani a hangverseny lefolyását.

Előkelő és fényes társaság gyűlt egybe az intézet óriási nagyságu torna-teremben, mely festői díszben pompázott a sok délszaki növények, ornamentumok és zászlócskák között. Minden esetre azonban legszebb dísz volt a teremnek az a fehér ruhába öltözött vidáman mosolygó 210 ifjú bájos növendék, kik sorfalat képeztek.

A száz és százakra menő kíváncsi közönséget, kik nagyrészenek most adatott először alkalom az intézet beléletébe betekinteni, — a tanári kar nőlagjai fogadták.

hogy az ágáló tragikus hősből is jó szemnek igen sok kómiikus vonást lehet fölfedezni. Ezt a kómiikus vonást a derült márcziusi nap-sugár juttatja eszembe; a márczius, mely ötven és néhány évnek előlt teltre lelkesített ugyancsak ifjakat; kik nem képezének nagybizottságot s nem püfölének el szegény iskola-szolgákat, ellenben kivívták a magyar gondolat szabadságát s kimondták a szabadság, egyenlőség, testvériség nagy elvét, s volt hozzá bátorságuk azt vérük hullásával pecsételni meg.

Tisztelt nagybizottság! Ezt a képet lebegtetted az Önök szeméi előtt a langy márcziusi szellő. S Önök gondolták merészet s nagyot és a nagybizottságilag elhatározták, hogy elérkezett a cselekvés ideje. És megindultak, gondolták, a szent példa nyomán; de amaz optikai csalódás, miről előbb megemlékeztem, most még határozottabban lépett föl. Gondolták, hogy Petőfi vezeti Önöket; pedig észrevehették volna a borotvált ábrázatáról, hogy ő Molnár János ur; gunyája nem a dacosan felcsapott fölleghajtó, hanem a nyakig gombolt reverenda; ajkáról nem a talpra magyar hangzik, hanem a pápai hymnus. Fialat barátaim, kedves collega urak, Önök felültek, be vannak csapva.

A nagy jelene, melynek mását akarták adni, az Önök rendezésében torzképpé silányult. Az egyenlőség és a testvériség, mit az hirdettek, az Önök vezetőjének nyilván klérust és veszekedést jelent; Petőfi bosszusan húzta össze a menyhen szemöldökét; az öreg sosem szerette I. i. a reverendát.

És a kereszt? A szeretet jelvénye a gyűlölség fegyvervé lett, ami a középkorban volt; és menten Isten, hogy ott maradjon, ahová a nagybizottság plántálta. Mert a kereszt a középkorban egyértelmű volt a sötétséggel. Molnár János ur s keresztesei pedig a középkort óhajtanák visszaidézni.

(—Y.)

Különfélék.

— **József napja.** A szabadkai kir. törvényeszk és járásbírósg bírái és kezelő személyzete ma délelőtti tisztelettel *Polgár József* tör-

vényeszéki elnöknel a hivatalos helyiségében, hogy névnapja alkalmából üdvözlőjk. *Olsavszky Jenő* tör. bíró szép beszédében üdvözölte az elnököt, ki meghatottan mondott köszönetet. — **Dr. Brenner Józsefet** a dalárda karnagyát a dalárdisták üdvözölték lakásán ma délelőtti.

— **Személyi hir.** Molnár Károly hadapród tiszthelyettes a távollévő helybeli szakasparancsnok helyetteséül kirendeltetett, s hivatalát átvette.

— **Áthelyezett állomás főnök helyettes.** Králics Jánost a máv. szabadkai állomásának helyettes főnökét a b. almási állomásra főnöki minőségben áthelyezték és helyébe Veres Ödön b. almási állomás főnökét helyezték ide. Ez az áthelyezés összefüggésben van a nemrég történt Joó Andor téle incidenssel.

— **A közgyűlés figyelmébe.** A következő javítására megtartott árjelítés a mérnöki hivatal kiszámítása szerint azt eredményezte, hogy két ajánlat jöhet tekintetbe, az egyik az **Abadzsím Lázár** helybeli előnyos ismert kövezőmesteré a másik **Albrecht Antal** ujvidéki lakosé; ez utóbbi valamivel olcsóbb de az ellérés oly csekély, hogy számba sem jöhet, pláne ha tekintetbe vesszük, hogy **Abadzsím Lázár** három éves szerződése alatt a várost eddig is kifogástalanul szolgálta, soha alkalmat munkája kitógására nem adott s ő volt az, aki szolid áraival a várost abba a helyzetbe hozta, hogy megtakarított ezen a czímen sok-sok ezer forintot, mert **Hirschnek** négyszer annyit fizettek az átkövezésekért ezelőtti. Ezeket ajánljuk a közgyűlés figyelmébe és elvárjuk, hogy **Abadzsím** bízva meg továbbra is az utkövezésekkel.

— **A képezdel hangverseny.** Mai tárczánk igen kellemesen emlékezik meg erről a hangversenyéről. Mi szívesen elhisszük az ott leírt szép dolgot, de azért nem tartózkodhatunk attól a megjegyzéstől, hogy éppenséggel nem volt szükség arra, hogy 63659 embert csődítsenek oda úgy, hogy 63000 embernek el kellett menni és csak 659 ember fért be a terembe, akiknek a műélvezetére igen súlyosan hatolt az, hogy zsúfolva kellett ott szorongani. Magunk is megirtuk volna ezt a hangversenyt, — de olyan sovány tudósítónk nem volt, aki befért volna abba a terembe.

— **A kereskedő ifjak társulatának** tegnapi közgyűlésén a társulat igazgatósága következőképen alakult meg. Elnök: **Freudenberg Zsigmond**, alelnök: **Sztojkovics Dusan**. Titkár: **Pukecz Kálmán**, jegyző: **Schulhof Lajos**, pénztáros: **Hoffmann Ferenc**. A társulat betegsegélyző pénztárának igazgatósága a következő lett. Pénztárnok; **Ilgen János** ellenőr: **Szilasi K.** igazg. tagok: főnök: **Klein Géza**, alkalmazott: **Horovitz Lipót**, **Hann Lajos**, **Rukavina Nándor**, **Vujics Velizár**, **Grünbaum Lipót**, **Kohn Gábor**, főügyelő bizottsági tagok: főnök: **Beck Zsigmond**, alkalmazott: **Gröbeldinger Péter**, **Meződi Antal**, póttag: **Meződy Károly**.

— **Hivatásának áldozata.** Zentáról hozták a hirt, hogy ott **Kovács István dr.** zentai főorvos néhány nappal ezelőtt hullaboncolás közben arczán véletlenül sebet ejtett. A sebre boncolás közben hulláméreg csöppent. Az orvos nem vette észre a szerencsétlenséget és csak tegnapelőtti érzett égető fájdalmakat. A veszedelemről meggyőződve, azonnal táviratozott **Szabadkára Sántha György dr.** körházi orvoshoz és **Réczey** fővárosi orvoshoz, kérve őket a segélyre. A két orvos haladéktalanul le is utazott Zentára és meg is operálták **Kovács István dr.** arczát. De a segély már késő volt, mert a hulláméregzés már átment a vérbe és az operálás után néhány órára meg is halt. A hivatásának áldozatul esett orvos szerencsétlensége Zentán nagy részvételt keltett.

— **Botrány a városházán.** Tegnap megírtuk annak a kínos incidensnek részleteit, mely **Mamuzsich** polgármester és idb. **Gálffy György** biz. tag között a polgármesteri hivatalban felmerült. Ennek az ügynek folytatása is van, amennyiben ifj. **Gálffy György**, kit a polgármester egy szóval sem bántott, provokálta **Mamuzsich** polgármestert. Ugy látszik ennek az esetnek még további folytatása is lesz, mert ebből az ügyből kifolyólag több uri ember lett megsérte.

— **Rácz Laci hangversenye.** Egy igazi bohém ember érkezik ma városunkba. A főváros egykor leghíresebb cigányprimásának, **Rácz Palinak** a 36. fia: **Rácz Laci**. Elegáns, szép férfi ki rengeteg pénzt keresett már

Pontban öt órakor fölhangzott a „Kicsi madár“, Major Gy. remek kardalla. Eközben a függöny felgördült és a szt.-Erzsébet tagból álló bájos élőkép ragadta tapsra a meglepődött közönséget. Az élőkép tagjai volt **Oláh Erzsí**, **Mészáros Anna**, **Morvay Margit**, **Faragó Magdolna**, **Horvátovics Rózsa** és **Snazz Irén**. A kicsi, kedves koldusgyermek **Grád Ilonka** és **Milassin Lenke** gyak. isk. tanuló voltak. Az „*Andante et Andes des concert*“ **Schulhoffól**, **Csernus Irén** és az „*Imprompszu*“: **Reinholdtól** **Tukulya Teréz III.** éves növendékek játszták zongorán nagy készültséggel. **Batky Margit III.** éves növendék „*Deusime soló*“ salon darab elhagedülésével óriási tetszést aratott. — „Tavaszi dal“ **Gunodtól** és „Penso“ **F. Prolo Tostitól** dalok szintén nagyon tetszettek. Az első a kedves megjelenésű **Izsépi Anna IV.** éves, a másodikat **Tukulya Teréz III.** éves növendékek énekeltek precízitással. **Bethoven**, „*Simponia 11.*“ **Batky Margit** és **Marossy Aranka IV.** éves növendékek talentumát dicséri. Volt még egy bájos rokokó élőkép, amelyben vagy husz szebbnél szebb ifju lányka vett részt. — Hatására nézve talán a piece a **Raldy** „*Kurucz dalai*“ voltak. Négy bájos kis leány adta elő azokat

annyi tüzzel, hogy azt kétszer is megújrázták. **Deogró K.**, **Belcezy A.**, **Szasz I.** és **Schmausz A. II.** éves növendékek énekeltek. Szándékosan hagytuk a referada végére a két szavazatot. „*A fogoly lengyel*“ **Csengey J.** hangulatteljes költeményét **Lukács Juliska IV.** éves növendék szavalta. Mondhatjuk, hogy pszichológiai rajzában, a minek keverésében nevezett növendék-kisasszony tehetségének szép jelét mutatta be. Nem különben **Stárk Juliska I.** éves növendék, ki **Várady** „*Az ezüst fátyol legendája*“ cz. elszaválásával keltett méltó feltűnést. Bámulatos, hogy ez a gyermek lányka honnan veszi a hangváltozatok emé gazdagságát és a némajáték discret szépségeinek gyönyörű színeit. — Amint kezdtek úgy végezték a hangversenyt. A finom érzéssel összeállított program 11., illetve záró pontja „*A vadász*“ **Schumann R.** kedves dallamu karéneke volt, melynek föllebésző hangjai közepett a függöny föllebent és a hamupipóke élőképében gyönyörködött a lelkesült publikum. Az élőképet előadták **Király Ilonka**: hamupipóke, **Tukulya Teréz**: herceg. A mostoha nővérek egyike **Vojnics Ilonka III.** éves növendék, ki oly jellemző arcjátékkal festett, hogy rutiniro-

zoft színésznőtől sem lehet különbet várni. Hogy krónikási föladatoknak megfeleljen, még el kell mondanom, hogy a siker ország-lánrésze az intézet fáradhatatlanul buzgó igazgatónőjét illeti, ki hetek óta fáradtsággal nem törődve, vezette a próbákat és buzditotta a szereplőket. Jogos rész illeti a babérokból a derék főnöknő munkatársait: **Springholz Mariska** rajztanárnőt, ki az élőképeket állította össze. **Eitner Ludmilla** tanárnőt, ki a szavazatokat nagy szakértelemmel tanította be. **Huber Janka k. a.**, ki a zene és énekeseket gyakorolta be a növendékekkel. **Kis Ika** tanárnő pedig a rendezés dolgában jobb keze volt az igazgatónőnek.

A megjelentek szájai közül a következők neveit sikerült följegyeznünk: A notabilitások közül: a minden szép és nemesért lelkesülő főispánunk ő méltósága **Schmausz Endre, dr.** **Hegedűs Aladár** Baja város polgármestere és az ugyanoda való főjegyző **Erdélyi Gyula**. **Ngs Mamuzsich Félix** cz. kanonok és vele együtt a helyb. klerus majdnem minden tagja **Farkas Zsigmond** az uri kaszinó elnöke, **Kurucz Gyula kir. tanfelügyelő** és az igazgatótanács összes tagjai, **Polgár József** törvénytészéki elnök, a törvénytészéki bírói tagok és

életében, és még löböt költött el, mert ő a pénz értékét nem ismeri. Ha ezer pengőt keresett egy éjszaka — hajnalban ő maga ült az asztalhoz és mulatott, — mulatott míg egy fillér is maradt a zsebében. Rácz Laczi a maga gyönyörűsége jaiszik és szentül meg van győződve, hogy mindenkinek ki az ő hegedője hangját hallja, gyönyörködni kell. A fővárosi ember ismeri már Laczit, hallgat is a kávéházi asztal mellett, mert a Laczi leteszi a hegedőjét, ha nagy a zaj. „A lelkeket öntöm a nótába, halod hogy sir a hegedűm? hát mért zajongtok, mért hogy nem tudjátok kívánni a végét? — Ne tapasztaljatok nekem, hanem hallgassátok meg nótámat. Nem hiszek az elismerésben, mert hisz nem is hallottatok semmit!” — Így szokott kiszólani Rácz Laczi, ha jó ismerősök vannak körülötte — ha idegen ember a hallgatója, néha bizony erősebben szól ki, de hát megbocsátanak neki, mert kiszólás után újra kezébe veszi hegedőjét és olyan szépen játszik, amilyen szépen csak az édes apja tudott játszani. — Az otthon kávéház agilis tulajdonosa szerződtette ezt az érdekes zsenialis cigányt és ma, holnap és holnapután hangversenyez kávéházában.

— **Öngyilkos cselédeleány.** Ma délután 5 óra tájban Vastag Erzsébet 21 éves cselédeleány gyufaoldattal megmérgezte magát. A mentők eszméletlen állapotban vitték a kórházban. Öngyilkosság oka szerelmi bánat.

— **Általános elism irki,** úgy nálunk mint külföldön, hogy a Mautner féle gazdasági és kert magvak gyakran háromszor akkora ermetésnek, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált csillagjegyű répamagjai ritkább párlukot és össze nem tévesztendő más utánczott hasonló védjegyű, de nem impregnált répamagokkal. A Mautner-féle magok tehát felülmulhatatlanok és gazdáink csak helyesen cselekszenek, ha magszükségletüket mindig Mautner-féle magokkal fedezik.

A szabadkaiak márczius 16-éje Budapesten.

Az egyetemi polgárok Szabadkai Köre f. hó 17 én szépen sikerült matinéval ünnepelte meg a szabadság születése napját. A Függet-

hivatalnokok legtöbbször, Kosztolányi Árpád gymn. igazgató és a gymnasiumi tanárok körülből egytől-egyig, a polgári- és a népiskolák férfi- és nőtanítói, valamint a tanítóképző tanári kara. A magánosok közül sok ügyvéd, orvos, mérnök, előkelő kereskedő és iparos. Hölgyek: Manuzsich Lázárné, özv. Kuzmanovics Sándorné és családja, Birkáss Gyuláné, özv. Hideg Árpádné és családja, özv. Geiger Adolfné, özv. Máncs Péterné, Flatt Viktorné és családja, Paukovic Andorné és családja, Polgár Józsefné, Magyar Györgyné és családja, Frankl Istvánné és családja, Taussig Vilmosné és családja, Kunetz Ignáczné és családja, özv. Lenárd Istvánné és családja, Perties Mihályné és családja, özv. Morvay Ákosné, Dr. Bölöcs Józsefné, Lelbachné, Békeffy Gyuláné, Dr. Kertész Sándorné és családja, Dr. Schossbergerné és családja, Macskovics Leontin, Meznerics Ferenczné, Grad Ignáczné, Jakobsics Imréné, Manojlovics Bella, Macskovics Tituszné és családja, Szigoné, Dimitrevics Szvetozárné és családja, stb. stb. Bocsánat, ha helyszűke miatt a többiek nevét ide nem iktathatjuk. Vagy 600 ember gyönyörködött a szép hang- illetve szellemi versenyben, mely becsületére vált az intézetnek.

Veritas.

lenségi Kör helyiségét nagy számu és díszes közönség töltötte meg, hogy együtt ünnepeljen a mieinkkel.

Fischer Béla elnök 11 órakor szép beszédben üdvözölte a közönséget és az ünnepséget megnyitotta. Második pontul *Budanovich Béla* szavalta el Petőfi Talpra Magyar-ját.

S a mikor a szavaló briliáns előadásáról a legnagyobb elismerés hangján szólunk, nem mondunk újságot a szabadkai közönségnek. *Pataki Károly* a mi fiatal hegedűvirtuózunk lépett most a pódiumra. Tökéletes játéka, a melyben nemcsak a hideg technika, hanem a tűzzel teli magyaros érzés is fényes kifejezésre jutott. perczekig tartó lapsra ragadta hallgatóit.

Az ünnep szónoka: *Vinkler Elemér* volt. A márcziusi nagy nap jelentőségét egészen új nézőpontról méltatta. Beszédjéből kiragadjuk a következő részeket:

— — Végiglapoztam annak a két esztendőnek a történetét s eljutottam egészen addig, hol ereklényé vált az akasztófa. Előbb a napizzó, perzselő sugara bántotta a szemem, most ez a rémitősen sötét éjjel. És menekültem. Ki a szörnyű sötétségből, el a vakító, hamvasztó tűzforrásból. Rohantam vissza azon az uton, a melyen idejuttattam. Elgyötört képzeletem, kifáradt lelkem pihenés után epedett. Hol lelem meg ezt?! És megtaláltam. Eljutottam az éjből vissza az új életre kellő hajnalba, eljutottam 1848. márcz. 15-éhez. És elpihent a lelkem. A tépelődő fájdalom nyugodt gyönyörbe olvadt át. Hozsánna néked rózsaszínű hajnal, hozsánna néked szabadság pitymallása, hála néked nagy Isten márczius idusáért. A hazafis lelkesedés oltárt emelt a szabadságnak s odatette áldozatul rá egy ország szívére, végtelen nagy honszerelmét. S lángolt az áldozat; a fészálló füstből tündérűjjak csudásan csillogó fátályt szönek s é fátalyon által elem ragyog egy kép; csupa bűbáj a látvány: —

A mai kor a csöndes, hangyamunka korszaka; milliók veritékéből növekszik az a hatalmas áradat, amely viszi sódorja magával a nemzeti lét sajkáját. Hajdan vértől dagadt ez ár, most a fáradtság veriték csöppjeiből fakad s bizony-bizony ez új alkotó elem nem hitványabb a réginnél. — —

— — — Pest város népe nem lázongott nem akasztott föl, sem nem futamított meg államférfiakat, barrikádokat se emelt: ő csak lelkesedett, ünnepet ült, szép magasztos ünnepet: a szabadság születése napját. Igaz, hogy meg nem lehetett tudni életben marad-e az újszülött; de melyik anya gondol ilyenkor ilyesmire. És ezért tartom én márczius 15-ét ünnepnek most és mindenkorra. Büszke vagyok, hogy azon nép fiának vallhatom magam, amely így tud lelkesedni, ilyen emelkedetten, ilyen tisztán, ilyen hazaszeretettel. Márczius 15-e egy lap a magyar nép jellemrajzából, bizonyossága annak, hogy van eszményi rajongó hazafjúi érzés, amely nem áll a féktelen boszu zsoldjává s nem a kardjára, hanem az igazára hivatkozik. Ime ebben van márczius 15-ének a magyarsága. — Ami ez után következett, az a történelmi eseményeknek volt a szükség-szerű eredménye. A magyar dicsőség napja vértengerből kelt ki s abba nyugodott le. Nem így márczius idusán. Ime ebben volt márczius 15-ének a szépsége. — —

A nagyhatású beszédet mindvégig feszült figyelem kísérte. A tetszészaj lecsillapultával *Stroke Henrik* üt a zongorához s kiváló precízitással játszotta el Jensen és Chopin egy-egy darabját. Ezután *Pajor Ödön* az

országos zeneakadémia nagylehetségű nőrendéke énekelt egy kátét szép sirvavigadó magyar nótát. A matiné Pataki Károly hegedűsolója zárta be. Hubay Csárdajelenetét játszotta, De produktiója annyira tetszett, hogy a programon jelzett darabját még más kellel kellett megoldania.

A publikum s a rendezők egyformán megelégedetten oszlottak szét a napsugaras, verőfényes márcziusi délbe. —

Budapest, 1901. márcz. 17-én.

SZINESZET.

Márczius 16.

Arany paraszt. Birchpfeifer Sarolta urnó a bajor népelethől merítette tárgyát az arany paraszthoz. A legöregebb emberek se emlékeznek persze arra, hogy nálunk adták-e valaha ezt az elavult limonádés izü és mégis rejtendő szomorú históriát, amely a halottak napján előadni szokott Molnár gyermekével képes csak versenyezni szívfacsaró jelenetek dolgában. De hát az arany paraszt maga, tudniillik a főszerep olyan paradés szerep számba megy s így nem csodáljuk, hogy Tóth Anti bácsi ezt kereste ki a láda fenekéről és megfiztítolta a portó, kiszellőztette és szétoztatta a mi fiatal színészeink között, hogy játszanak hatással és könnyeztessék meg a publikumot!

Am a publikum nagyon gyéren jött be Tóth Anti bácsi jutalomjátékára, pedig de nagyon szépen játszott veterán színészünk. — Tapasztot kapott is a kis lelkes közönségtől végnélkül sokat; erkölcsi siker, anyagi hiány.

Papp Miska, ki egy Toni nevű szörnyen becsületes derék bajor pórfiut adott és *Csendes Alice*, aki az arany parasztnak halvány kicsi lánya volt; tele buval, bánattal és rajongó szeretettel köszívő apja, epedő szerelemmel Toni iránt — olyan kedvesen, szépen játszottak, hogy öröm volt őket nézni.

Nagy megkönnyebbülése vala a szíveknek amikor végre Toni meg az arany paraszt, lány egymáséi lettek és a függöny zajtalanul legördült.

Telen. Bokor pályanyertes népszínművét nagyon szép előadásban élveztük — tavál, Szinte a száánkban volt a tavál előadás ize, amit majd hogyanem egészen elrontottak ma este. *Torossy* bájos volt, nagyon-nagyon kedvesen játszott, igen jó volt *Bardhi* is, meg *Farkas*, meg a kar is, de azért az egész előadás vontatott, langyos volt, a szép nótáknak semmi hatása — fogjuk rá az üres ház volt ennek az oka,

Törvénykezés.

Czuczai-Temunovits ügy a bíróságnál.

Múlt hó 22-ikén véres verekedés folyt le az utcán Czuczai Ferencz rendőrségi kiadó és Temunovits Zoltán közigazgatási gyakornok között.

Délben haza felé ment Czuczai lakása előtt Temunovits megszólította Czuczit és-amint utóbbi előadja — kérdőre vonta, hogy miért bántja őt mindig, miért gyalázza és arra kérte, hogy ne üldözze őt tovább mert felelősségre fogja vonni.

Ekközben összeveszttek és mindenféle becsületsértő kifejezésekkel illették egymást sőt tettlegességre is került a sor amennyiben egymást összerugdosták.

Czuczai ekkor bement lakására kihozott

egy botot és a hazafelé siető Temunovicsot hátulról megütötte, mire ez visszafordult egyik kezével a botot megfogta másikkal pedig elővette boxerét és agyba-főbe verte úgy, hogy Czuczit a vér elborította, ekközben egymásnak rontottak le tépték a ruhát egymásról addig veszekedtek amíg Temunovits a boxerrel keltőt Czuczit kezére vágott aki ekkor a botot elengedte.

A verekedésnek ezzel vége volt a viaskodó felek hazamevtek és a sebesülésről orvos látleteket vetettek fel, és feljelentették egymást könnyű testi sértés és becsületsértés miatt.

Ebben az ügyben volt ma tárgyalás Csiky Imre kir. ajárásbíró előtt.

A panaszosok, akik egyuttal vádlottak is voltak megjelentek és a bíró felhívására előadták a tényállást.

Czuczit azt vallotta, hogy Temunovits azért haragudott rá, mert a hivataban rendet követelt tőle és a nevezett napon az utcán lakása előtt megtámadta, boxerrel egyszer fültövön csapta, másik ütést kezével felfogta, Ekkor dühében beszaladt a botért és Temunovits hátra vágott, mire ez összeverte úgy, hogy 8 napig volt beteg.

Temunovits viszont azzal védekezett, hogy Czuczit régi elkeseredett ellensége neki folyton gyalázta őt és meenyasszonyát. Mikor az incidens történt anélkül, hogy Czuczit bántotta volna utóbbinak kapujában gazembernek nevezte őt, megrugta és lekopte, aztán bottal hátulról fejbe ütötte, mire ő jogos önvédelemből használta a boxert.

A kihallgatott tanuk, nevezetesen Peits Gergely azt vallotta, hogy látta, amint Czuczit hátulról megütötte Temunovitsot, összekaptak és egyik a másikat ütötte. Szaghmeiszter Ferencz tanu látta, hogy a felek a kapu előtt egymást rugdosták, és hogy Czuczit véres vol, a verekedés folytatását távolról nézte.

A bizonyítási eljárás befejezése után panaszosok illetve vádlottak néhány szóban védelmüket, melynek befejeztével 5 percnyi szünet után Csiky kir. ajárásbíró kihirdette az ítéletet, amely szerint Czuczit Ferencz könnyű testi sértés miatt 20 napi fogházra átdőlőztatható 150 kor. fő és 50 kor. mellékbüntetésre, Temunovits Zoltán pedig ugyanazon bűncselekmény miatt 15 napi fogházra átdőlőztatható 100 kor. fő és 50 kor. mellékbüntetésre ítéltettek. A becsületsértés vádjától mindketten felmentettek. Az ítélet jogerőre emelkedése után az iratok az illetékes fegyelmi bírósághoz áttételnek.

Az ítélet ellen mindketten felebbezést jelentettek be.

Névtelen levelek a váróházán.

Szalay Mátyás főkapitány, Hegedűs János adóügyi tanácsnok és Vojnich Béla rendőrfőkapitány nemrég tömegesen kapták a névtelen képes levelező lapokat, amelyeken nevezettek személyére vonatkozó becsületsértő kifejezések foglaltak. Kitudódott, hogy a levelező lapokat Varjas Sándor volt adóhivatali gyakornok, jelenleg bajai kir. adóhivatali írt, aminek következtében mindhárman feljelentették Varjast becsületsértés miatt.

Csiky Imre kir. ajárásbíró tegnap délután tartotta ebben az ügyben a tárgyalást. A vádlott tagadta, hogy a leveleket ő írta, de a kihallgatott tanuk részben igazolták, minek

következtében a kir. járásbíró Varjast becsületsértés vétsége miatt 6 napi fogházra átdőlőztatható 120 korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet ellen vádlott felebbezést élt.

2184 szám 1901. élv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közölni teszi, hogy Sárcevic Sándor és társai végrehajtóknak Mamuzsich Antal végrehajtást szenvedő elleni 1200 korona tőkekövetelése s járuléka iránti végrehajtási ügyében (a szabadkai kir. törvényszék) a szabadkai kir. járásbíró területe levő Szabadka város határában fekvő a.) szabadkai 3607. számú betétben A + I. rsz. alatt felvett 4930. hrszámú VI. kör; 175 ö. i. szám alatti lakház és udvartelekre 1440 korona kiküldési árban és b.) a szabadkai 8247 számú betétben A + I. rsz. alatt felvett 25183 hrszámú I. h. 511 □-öles szántóföldből Mamuzsich Antalt illető 1/4-ed részre 189 korona kiküldési árban az 1881. évi LX. t.-cz. 188. szakasza értelmében az újabb árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1901. évi április hó 5 napján d. e. 9 órakor a szabadkai kir. törvényszék telekkönyvi hivatal árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is azonban az 4930. hrsz. ingatlan 220 korona, a 25183 hrsz. ingatlan jutalék pedig 22 kor. utóajánlati áron alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékj képes értékpapírban a kiküldött kezéhez eltenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a hánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kálított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán, 1901. évi február hó 23.-án.

A kir. törvsz. mint tkvi hatóság.

Piry

kir. törvszék bír.

Szöllővessző és Boreladás

Több mint husz fajtiszta Kelebián és Palicson termelt ültetni való sima vessző és legfinomabb két három éves gyökeres vessző nagyobb mennyiségben is eladó valamint 180. hectóliter legfinomabb fehér, siller muskatály szőlőből szűrt ó és ujbork eladók. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Kiss Abel
Szabadkán, Petőfi-u. 33. sz.

A Balatoni Halászati Részv.-Társ.

SIÓFOKON

szállít Siófokról különféle módon készült finoman pácolt hering-fajta halakat

4 literes hordóban, vagy bádog dobozban 2 koronaért Rollmops göngyölt heringe 2 korona 40 filléért utánvétellel. Ot hordó vagy bádogdobozon felüli vételért 10% engedmény. Továbbá:

fogast, kristály kocsonyában

1/2 1. 2. 4. literes dobozban 1.30, 2.—, 3.—, 5.— koronaért.

Apró hirdetések.

Az apró hirdetések előre fizetendők. Minden apróhirdetés beiktatása legfőbb 60 fillérbe kerül és 15 szó lehet, minden további szó 4 filléért vastagabb betűből 8 fillérbe kerül. Értesítéseket a kiadóhivatalad; levélbeli kérdésekhez válasza valószínűleg helyez melléklendő

Kereseték Palicson Négy utcza, egy egy tágas, száraz, modern komforttal 2 szobára berendezett szoba s hozzá kamara cseléd számára. Ajánlatok „Pal c.” jelszó alatt kiadóhivatalba kerülnek.

Dr. Wilhelm postával szembeni bérházában.

Kiadó lakház.

IV. kör Juranics utcza akházam nagy udvarral, melyben eddig nyroda volt kiadó. Igen alkalmas korcsmának vagy boltnak. Bővebb felvilágosítást ad a ház tulajdonos Milassin Ignác számvizsgáló.

Magyar stlyben készült

HÁLÓ-SZOBA

tölgy és mahagoni-fából, továbbá dió-fából

Angol háló-szoba

és ebédő kredenz eladó díszes kivitelben

SEFCSITS LAJOS asztalosnál

VI. kör, Jlasai-ut 203. szám.

JÓ ES OLCÓ ÓRÁK!

3-évi jótállással privát vevőknek
KONRÁD JÁNOS
órágyára. arany, ezüst és ékszer áruk szállító-háza.

BRUX (Csehország)

Jó nickel-rem.-óra . . . frt 3.75.

Valódi ezüst rem.-óra . . . frt 5.80.

Valódi ezüst lánc . . . frt 1.20.

Nickel ébresztő óra . . . frt 1.95.

Cégem a cs. és k. birodalmi címerrel van kitüntetve, számtalan arany ezüst kiállítású érem valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. Képes árjegyeket ingyen és bérn.

